

Peračica

1253 - PRVA OMEMBA PERAČICE V PISNIH VIRHI

Peraschiz [. . . in Peraschiz . . .] 1253 (Urb. Briksen I, f. 174; Bizjak 2006a, str. 187)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1353

Pirisciz [. . . ze Pirisciz . . .] 1353-08-10 (Listina HHStA AUR)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1358

Perotzitz [. . . in der Perotzitz gelegen in dem dorf . . .] 1358-10-01 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1398

Peroschicz [. . . in der Peroschicz . . .] 1398-01-25 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Perotschicz [. . . in der Perotschicz . . .] 1398-01-26 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1399

Perotschicz [. . . in der Perotschicz . . .] 1399-05-25 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1436

Perotschicz [. . . in der Perotschicz . . .] 1436 (FK Celje I, f. 13)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1458

Perotschitz [. . . in der Perotschitz . . .] 1458-02-18 (Listina MZAB; RKFXXVI, št. 556)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1498

Peroschoutz [. . . Peroschoutz . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 46)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Beroschucz [. . . vorstrecht in der Beroschucz . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 102)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Berasitz [. . . Berasitz . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 113)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1754

ex pago Peraziz (Peracica)

subditi comitis Turn (grof Thurn)

Georgius Pernush 50. uxor Ursula 48. filius Jacobus 9. filia Maria 21. Helena 18o Agnes 17. Elisabeth 13. Ursula 10. Getrudis 8, inqfünus Josephus Magdalen 40. uxor Agnes 30.

Andreas Pernush liber 20. mater Helena vidua 45. fratres Joannes 12. Primus 9. Antonius 3. sorores Maria 17. Helena 10. Margaretha 7. famulus Martinus].8. famula Agnes 17. inquilina Maria vidua 50. filia Agnes 16.

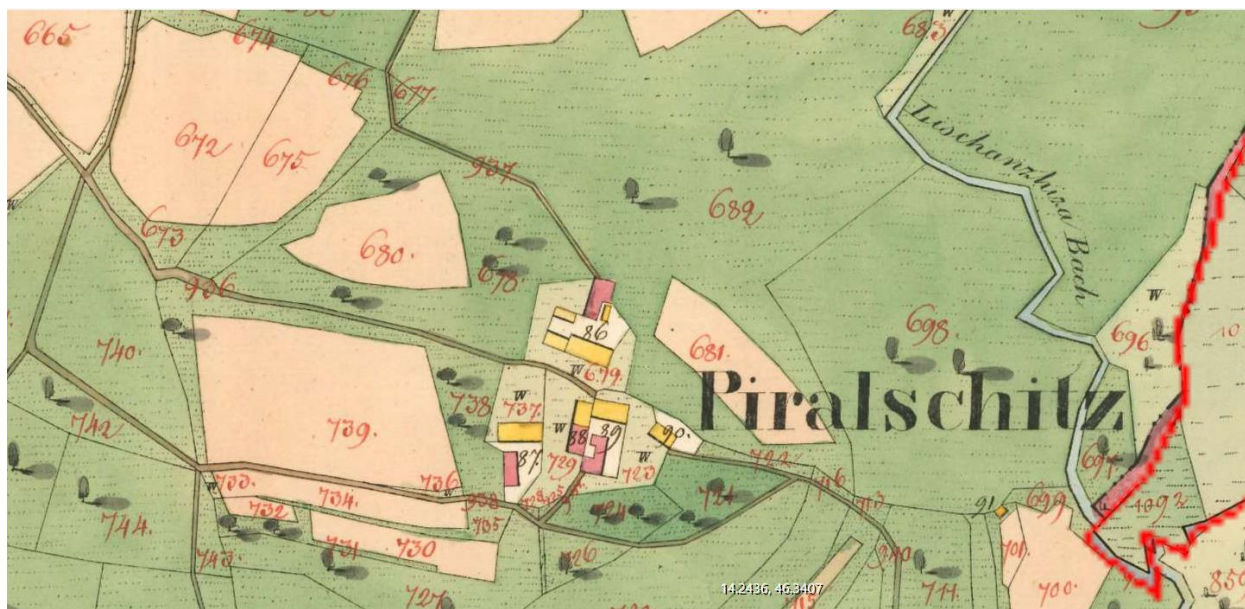
Valentinus Remiz caislerus 33. uxor Helena 22. filia Maria 4. Elisabetha 2. subditus comitis Lamberg sub Stein (grof Lamberg, Kamen)

Andreas Sydouen inquilinus in fundo Stegnar 50. uxor Magdalena 50. filius Andreas 16. soror uxoris Maria 60. caelebs

Gorenjske družine – prvi popis prebivalstva, 1754

Vir: Mohorjeva založba (več avtorjev)

1826

Peračica, 1826
Vir: mapio.eu (Franciscejski kataster).

Peračica

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1826	Status animarum okoli 1903	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
2	2	Betzan	Becen	Pər Bəcnə	Pri Becnu
3	3	Blaschulz	Blažulec	Pər Bažulč	Pri Bažulču
4	4	Zwenkel	Cvenkelj	Pər Cvénkəlnə	Pri Cvenkeljnu
5	7	/	Zadnik	Pər Zádnek	Pri Zadneku
6	6	Pernusch	Pernuš	Pər Pərnúš	Pri Prnušu
7	8	/	Janežic*	Pər Jánešč	Pri Janešču
/	1	Miznek	Moderč	/	/
/	5	Fervan	Fervan	Pər Fərván	Pri Frvanu

Vir: Gorenjske družine (prvi popis prebivalcev)

Peračica v starih časopisih in virih

Iz Ljubnega v Radovljiškem okraji 28. julija . [Izv. dop.] Pri nas se pripovedujejo čudne reči o natančnosti gospoda davkarja v Radovljici.

Nekemu kmetiču zarubili so od davčnega urada radi zaostalih davkov jedno kravo, akopram je trdil, da ni ničesar dolžan.

Revež šel je celo v davčni urad in je tam razjasnil, da je ves davek plačal in da ima tudi pobotnico v rokah. Njegove besede bile so bob ob steno, kajti gospod davkar mu ni niti verjeti, niti v knjigah se prepričati hotel, če je trditev kmetičeva osnovana ali ne. Saj pa gosp. davkar kot uradna osoba ni primoran na besede slovenskega kmeta slušati, zategadel mu je rekel, da se bode zarubljena krava tudi izvršilnim potom prodala, če ne plača zaostalih davkov.

Kmetič v zavesti svoje pravice, pa davkarju mirno odvrne, da mu naj le prodajo kravo, če mislijo, da jo smejo.

In glej, prišel je odposlanec davčnega urada in zarubljena krava šla je „na boben“ in bila na izvršilni dražbi tudi prodana. Vse to zgodilo se je pa zaradi prevelike natančnosti davčnega urada v Radovljici, ker so tam plačani davčni znesek tako na skrivnem zapisali, da ga niti pred dražbo najti niso mogli. Po dražbi so ga baje našli.

Sedaj pa nastane vprašanje, kdo bo nedolžnemu kmetu, kojemu so kravo brez vsacega uzroka prodali, škodo povrnili? Kakor se čuje, hoče davčni urad to dražbo popolnoma »razveljaviti«, temu pa kupec krave nikdar pritrdil ne bode, kajti on je pošteno na javni dražbi to kravo kupil in tudi plačal.

Ta dogodbica daje povoda za resno preišljevanje in ne bodem Vam opisaval, kaj prosto ljudstvo o tem govori in kako sodi.

Morda ni neumestno vprašanje do veleslavnega finančnega vodstva v Ljubljani, je li njemu o tej »zanimivi dražbi« kaj znanega, in kako naj se proti istemu, ki je to „dražbo“ zakrivil, postopa?

Če se ničesar ne ukrene, potem naj pa finančno vodstvo samo odgovarja na vse posledice, katere so neizogibne.

Vir: Slovenski narod, 29. 7. 1889

Slavnemu uredništvu »Slovenskega Naroda« v Ljubljani. V „Slovenskom Narodu“ z 29. julija t. l. št. 172 se nahaja dopis „Iz Ljubnega“, govoreč o ravnanji tukajšnjega davčnega urada napram nekemu kmetu, kateremu je bila zaradi zaostalih davkov baje prodana jedna krava. Po svedbah se je dognalo, da se stvar tiče Frana Cvenkelj-na iz Pirašice št. 6.

Na podstavi §. 19 tiskovnega zakona naj izvoli slavno uredništvo vsprejeti nastopni popravek v prihodnjo številko svojega lista:

1. Ni res, da je prišel imenovani Cvenkelj potem, ko se mu je bila zarubila krava, v davčni urad ter g. davkarju razjasnil, da je ves davek plačal in da ima pobotnico v rokah, da so bile njegove besede bob ob steno in da mu g. davkar ni hotel niti verjeti niti se v knjigah prepričati, če je njegova trditev osnovana ali ne.

2. Ni res, da je bila Cvenkeljnova zarubljena krava na izvršilni dražbi prodana in da se kupec krave brani dražbo razveljaviti. / C . kr. okrajn o glavarstv o v Radovljici, dne 31. julija 1889. - Margheri.

Vir: Slovenski narod, 5. 8. 1889

1895

Odtrgala se je skala, ki meri nad 1000 m³ pod Brezjem na Gorenjskem in zasula na 85 m dolgosti ter do 4 m visokosti občinsko pot, ki veže Brezje s Peračico in Lešami. Več ali manj škode imajo bližnji posestniki. Druge nesreče ni bilo. Odstranitev odtrgane skale bo povzročila precej stroškov. Skala se je odtrgala vsled hitro nastalega, za minole dni nenavadnega južnega vremena.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 1. 1895

1897

Občinska pot na Peračico. V soboto 19. jan. utrgala se je zjutraj orjaška skala kakih sto korakov od Brezij na Gorenjskem. Zasula je občinsko pot na Peračico in Leše. Pot je do malega vsem gospodarjem zaprta k vodi, kamor so hodili napajati živino. Gospodarjem Rešu, Gabrielčiču in N. Cvenkelnu napravila je skala veliko škodo na vrteh.

Vir: Domoljub, 7. 2. 1895

1912

Pošta na Brezjah. Pod novi poštni urad spadajo vasi: Brezje, Veliko Dobropolje, Malo Dobropolje, Noše, Pirašica, Črnivec, Paloviče, Leše in Praproče.

Vir: Gorenjec, 31. 8. 1912

1917

Z Brezij. Na praznik Marijinega imena je bila v naši cerkvi slovesna poroka. Vzela sta se tukajšnji posestnik Rudolf Kleindienst, ki mu je začetkom vojske ruska krogla glavo razmesarila, in Micka Cvenkelj iz Peračice, ki nje lepo posestvo slovi v deveto občino.

...

Vir: Domoljub, 20. 9. 1917

1922

SI AS 137/A/3978 Rudolf Kleindienst in Cvenkelj Josip iz Peračice prosita za ogled vodnega kolesa, 1922.01.01-1923.12.31

1929

SI AS 137/VI/5208 Gradnja ceste Peračica - Leše, prispevki zavezancev, 1929-1936

1937

Peračica, 45-6-4-2-0. Sr so du zdr fin Radovljica 7 km, žand Begunje 7 km, žel Otoče 5 km, o 4 km, pt Brezje 2 km, š žup Leše 2 km. Nm 455 m. Tiha kmetska vas kraj manjše ravnice skoraj s. od Brezij, kamor vodi obč. kolovoz. Težka in peščena zemlja, pretežno v travnikih in gozdu. Pridelki kot v Lešah. Zasebna elektrarna za vso vas.

Vir: Krajevni leksikon Dravske banovine, 1937

1938

SI AS 56/1311 PUNGRAT (planina), uredba užitkov in uprave in zboljšanje (RU 133/1907), 1907-1941

prošnja Jakoba Langusa iz Peračice 7, da se dovoli ločitev 1/3 deležne pravice do skupne planine Pungrat od domačije Jožeta Munde iz Črnavca 16 in združitev te pravice z njegovo domačijo 29.10.1938

1954

Pozicija Peračice, 1954

Vir: DAR (Selanov reliefni zemljevid)

1961

Prodaj odlično motorno kolo Horex 350 ccm. Ogled v nedeljo od 8. do 14. ure. Langus Jakob, Peračica 5, Brezje
Vir: Glas, 8. 4. 1961

1964

Prodaj motorno kolo Horex - Reglna v odličnem stanju. Langus, Peračica 5, Brezje.
Vir: Glas, 11. 4. 1964

1965

Praščja kuga na Gorenjskem. Pred kratkim se je pojavila na Gorenjskem kuga med prašiči, in sicer v vaseh Peračica, v Begunjah in na Brezjah. Do sedaj je poginilo odnosno je bilo pobito 10 prašičev v teži okrog 900 kg, kar predstavlja vrednost okrog 450.000 dinarjev. Kuga se je pojavila tam, kjer so par dni prej razsekovali meso ustreljenih divjih prašičev (Peračica, Begunje). Domači prašiči so bili namreč krmljeni s pomijami od mesa od dveh divjih prašičev, kar je imelo za posledico popolno okužbo treh svinjakov. Ker se do sedaj pri nas ni zgodilo kaj podobnega, kljub temu, da so v literaturi znani podobni slučaji, ljudje na to nevarnost niso bili pripravljeni.

V bodoče naj lovci, zlasti pa v tistih krajih, kjer imajo v svojih loviščih divje prašiče (Grofija pri Radovljici) dajo obvezno pregledati meso od ustreljenih divjih prašičev po veterinarskem inšpektorju. Prepovedan je vsak prevoz divjih prašičev brez veterinarskega pregleda.

Ne bi bilo napak, če bi lovška družina Begunjščica, v čigar rajonu se nahaja največ divjih prašičev na Gorenjskem, organizirala pogone na njih, saj vsi znaki govore, da so ravno divji prašiči v tem slučaju nosilci virusa svinjske kuge. Ker je zadnje štirinajst dni padlo že par prašičev, govori za to, da se niti preveč ne branijo, saj so bili zadnja leta odstrelili le redki. O nadaljnjem razvoju te nove epidemije bomo še poročali. - B. M.

Vir: Glas, 20. 1. 1965

Občinske volitve. ... 12. volilna enota; Brezje, Dobro polje, Noše, Črnivec in Peračica sta bila kandidata: Alojz, ŠUŠTERŠIČ, Črnivec 5 — 288 glasov in CVENKELJ Alojz, Peračica št. 4 — 152 glasov

Za odbornika je bil izvoljen SUŠTERŠIČ Alojz, Črnivec št. 5.

Vir: Uradni vestnik Gorenjske, 26. 5. 1965

1966

Prodaj traverzo 11 m, krožno žago, sadni mlin in prešo. Peračica 5, Brezje.
Vir: Glas, 31. 8. 1966

1967

Prodaj vola, 250 kg težkega. Peračica 3, Brezje.

Vir: Glas, 8. 2. 1967

Prodaj večjo količino zimskih JABOLK. Peračica 2, Brezje.

Vir: Glas, 25. 11. 1967

Na cesti Brezje-Peračica je nenadoma začelo drseti tovornjaku KR 130-08, ki ga je vozil Franc Ažman iz Lesc. Na poledeneli cesti je začel tovornjak drseti po klancu. Po tridesetih metrih drsenja se je vozilo prevrnilo pod cesto. Škode je za okoli 3000 N din.

Vir: Glas, 29. 12. 1967

1968

Kupim VILICE z blažilci (amortizerji) in KRMILLO za motor DKW 250 ccm, letnik 1955. Roblek, Peračica 3, Brezje.

Vir: Glas, 26. 10. 1968

1969

Občinske volilne komisije za volitve odbornikov občinske skupščine v Radovljici: v volilni enoti Kmetijska zadruga »Jelovica« Radovljica sta bila dva kandidata, in sicer: Anton Černe, Jesenice, Titova 70 / 146 glasov in Jakob Langus, Peračica 5 / 157 glasov. Za odbornika je bil izvoljen Jakob Langus, Peračica 5. Neveljavnih glasovnic je bilo 28.

Vir: Uradni vestnik Gorenjske, 26. 4. 1969

1970

Prodaj SENO. Roblek Ivan, Peračica 3, p. Brezje.

Vir: Glas, 11. 4. 1970

Prodaj DKW 250. Roblek Ivan, Peračica 3, Brezje.

Vir: Glas, 1. 8. 1970

1971

Ugodno naprodaj KOČA na Šiji planini (Karavanke). Dostop možen z avtomobilom. Poizve se: Cvenkelj, Peračica 4, p. Brezje.

Vir: Glas, 17. 4. 1971

Prodaj 2000 kg SENA. Roblek Ivan, Peračica 3, Brezje.

Vir: Glas, 24. 4. 1971

1972

Prodaj staro HIŠO za rušenje, grajeno iz zelenega kamnja in delno iz zidne opeke, eventuelno tudi PARCELO ter HLEVSKI GNOJ – dostavim na dom. Peračica 6, p. Brezje.

Vir: Glas, 14. 10. 1972

Prodaj dve VODNI ČRPALKI (hidrofor). Mlakar Franc, Peračica 1, Brezje.

Vir: Glas, 28. 10. 1972

1973

Prodaj hlevski GNOJ. Šolar, Peračica, p. Brezje.

Vir: Glas, 31. 3. 1973

Kupim vprežne GRABLJE. Ponudbe s ceno poslati Šolar, Peračica 6, Brezje.

Vir: Glas, 23. 6. 1973

1974

Tudi šest srečnih dogodkov ju je povezovalo. V soboto dopoldne sta po petdesetih letih skupnega življenja ponovno stopila pred matičarja radovljiške občinske skupščine Ana in Jakob Langus s Peračice 5. Jakob Langus se je rodil 17. julija 1901 na Peračici, Ana Potočnik pa 26. julija 1900 na Brezjah. Poročila sta se 25. februarja 1924. na Brezjah.

»Redki so primeri praznovanja zlate poroke. V vrsto teh jubilentov se danes uvrščata vidva,« je v soboto v slovesnem nagovoru rekel predsednik radovljiške občinske skupščine Ivan Cerkovnik, ko sta pred matičarjem že drugič rekla »da«. Zaželel jima je vso srečo in izročil spominsko darilo.

Jakob je že kot 14-letni deček moral služiti kruh pri tujih gospodarjih in bil potem kot 16-letni aretiran zaradi naprednega mišljenja. Tri leta zatem je skupaj s petimi naprednimi kmeti ustanovil kmetijsko zadrugo v Radovljici. 1924. leta pa je bil kot najmlajši član izvoljen v skupščino Leše. Prejel je diplomo za delo pri napredku sadjarstva. Po vojni je bil Jakob izvoljen za predsednika agrarne skupnosti planine Pungrat in je to funkcijo opravljal celih 25 let. Zdaj je že od 1966. leta član skupščine zdravstvenega zavarovanja kmetov v Kranju, razen tega pa je bil izvoljen tudi v republiško skupščino zdravstvenega zavarovanja. V sedanjem mandatnem obdobju radovljiške občinske skupščine pa je bil

odbornik in član sveta za kmetijstvo in gozdarstvo. Lani je bil Jakob tudi odlikovan z redom

Antona Janše III. stopnje za uspešno delo na področju čebelarstva.

Šest otrok se jima je rodilo in ju povezovalo in danes imata že 14 vnukov. Žena Ana je bila vseh petdeset let gospodinja in opora možu pri njegovem delu doma. Pridružujemo se čestitkam ob njunem jubileju. / A. Ž.

Vir: Glas, 17. 4. 1974

Prodajam dve KRAVI simentalki s teletom. Peračica 4 pri Brezjah.

Vir: Glas, 19. 7. 1974

Vir: Glas, 20. 8. 1974

Na Blatnice prepovedujem vsako vožnjo z vozili širšega tira nad 1,50 m osne širine. Neupravičenim pa je vožnja sploh prepovedana. Langus Jakob, Peračica 5, Brezje.

Vir: Glas, 29. 10. 1974

1975

Pozicija Peračice, 1975
Vir: DAR (Gorenjska, R. Zor)

1977

Popravilo cest. V krajevnih skupnostih Podnart in Brezje so zemeljski plazovi povzročili precejšnjo škodo. Cesta Češenjski most-Češnjica je neprevozna, poškodovan pa je tudi most. Po cesti Ovsiše-Češnjica pa je mogoč le lažji promet. Za odpravo te škode oziroma popravilo bi potrebovali 1,386.732,18 dinarja.

V krajevni skupnosti Brezje pa je poškodovana lokalna cesta na odseku Brezje-Peračica na dveh odsekih, zato je mogoč promet le z osebnimi avtomobili. Treba bi bilo preložiti 60 metrov ceste na trdnejši teren. Pred mostom v Peračici pa je potrebna drenaža terena in utrditev. Ta dela so ocenjena na 120.728,42 dinarja.

Izvršni svet občinske skupščine predlaga samoupravni interesni skupnosti za komunalne zadeve, da prevzame financiranje del na zemeljskem usadu na cesti Češnjica-Podnart in na cesti Peračica. Za to pa naj bi skupnost najela ustrezno posojilo pri podružnici Ljubljanske banke v Radovljici. Vsem zborom občinske skupščine pa izvršni svet predlaga, da skupščina prevzame odplačilo anuitet za posojilo in sicer največ do polovice vsakoletne obvezne rezerve v občinskem proračunu.

Vir: Glas, 27. 5. 1977

1978

Seznam zaščitenih kmetih – KS Brezje:

Langus Jakob. Peračica št. 5

Šolar Vida. Peračica št. 6

Cvenkelj Alojz. Peračica št. 4

Mlakar Valentin. Peračica št. 2

Rozman Alojz. Peračica št. 7

Vir: Uradni vestnik Gorenjske, 3. 3. 1978

Op.: To so nove hišne številke na Peračici.

1979

Kam s smetiščem?... Naselje Peračica ima vodno zajetje z Brezij in ne v Peračici, saj ta voda ni najboljša, v njej tudi ni toliko ribjega zaroda, da bi lahko govorili o veliki škodi.

Vir: Glas, 14. 8. 1979

1983

Prepovedujem vožnjo s tovornjaki in traktorsko vleko po parceli 160/1 - 190 - 215, dokler ni pogodbe. Jakob Langus, Peračica 5, Brezje.

Vir: Glas, 8. 7. 1983

1990

Dvojno zadovoljstvo. Brezje, 29. maja - Sredi tega tedna je tudi vas Peračica v krajevni skupnosti Brezje v radovljiški občini dobila asfalt. "To je dvojno zadovoljstvo za našo krajevno skupnost, je po končani akciji v Peračici povedal novi predsednik krajevne skupnosti Jakob Langus. "Sest domačij v Peračici (okrog 30 prebivalcev) je dobilo težko pričakovani in potrebni asfalt, v krajevni skupnosti pa so zdaj asfaltirane vse vasi: Brezje, Peračica, Noše, Černivec in Dobro polje. Pri zadnji akciji, ki se je začela v vasi 13. maja letos, ko je bil prvi sestanek in so se krajani potem odločili za ureditev cest za asfaltiranje in za prispevek, moram poudariti, da je vse steklo zelo hitro in rezultat je danes več kot uspešen. Moram pohvaliti tako krajane in še posebej tudi pripravljenost in razumevanje Cestnega podjetja Kranj."

Ing. Jakob Langus

Domačini so se po sestanku sredi maja dogovorili za kriterije in potem sami zbrali 58 tisoč dinarjev, razen tega pa so s prostovoljnim delom pripravili še ceste za asfaltiranje. Na ta način so skupaj prispevali za asfalt 82 tisoč dinarjev (šest hiš) oziroma okrog 45 odstotkov vsega denarja za to akcijo. Razliko do 182 tisoč dinarjev (okrog 55 odstotkov) pa je prispevala in pokrila krajevna skupnost. V Peračici je vsakdo dodatno prispeval denar tudi za asfaltiranje dovozov do hiš. Ta teden bo Cestno podjetje Kranj asfaltiralo tudi tri kilometre dolg odsek ceste od Brezij do Peračice. Denar za ta dela pa je v programu zagotovila bivša občinska cestno-komunalna skupnost Radovljica. Po končani akciji je predsednik krajevne skupnosti Jakob Langus poudaril, da je bila to res hitra in pohvale vredna akcija v krajevni skupnosti; za naprej pa seveda "uresničevanje programa ne bo moglo potekati s takšnim tempom. Seveda pa bomo pri uresničevanju skupno dogovorjenega programa dosledni..." / A. Žalar

Vir: Gorenjski glas, 1. 6. 1990

1993

Peračica je odrezana. Na obeh straneh vasi Peračica so na občinski cesti nevarni zemeljski usadi.

Brezje, 8. novembra - Predsednik krajevne skupnosti Brezje Jakob Langus je bil v nedeljo dopoldne zares zaskrbljen, ko smo si ogledali občinsko cesto Brezje - Leše na odseku pred vasjo Peračica in za njo. Občinska cesta, ki povezuje radovljiško in tržiško

občino, je na radovljiškem delu tako poškodovana, da je vas Peračica tako rekoč odrezana. Predsednik Langus je povedal, da so za ureditev te ceste menda projekti že nared, realizacija pa je v programu prihodnje leto. Vendar pa bodo v občini morali takoj nekaj ukreniti in vsaj zasilno poskrbeti, da bo krajanom Peračice omogočen varen dostop v vas in iz nje. / A. Z.

Vir: Gorenjski glas, 9. 11. 1993

1994

Krajevna skupnost Brezje / Sedem usadov od Brezij do Peračice / Tri najtežje usade na celotnem odseku bo Cestno podjetje Kranj saniralo še letos. Brezje, 28. julija - V radovljiški občini so našli denar, nam je pred dnevi povedal predsednik krajevne skupnosti Brezje inž. Jakob Langus, da bomo letos na cesti Brezje - Peračica sanirali kar sedem cestnih usadov. Prvi in največji, na katerem je Cestno podjetje Kranj z deli že začelo, je

pri Poparju, drugi je pred mostom Peračica, tretji pa pred tromostovjem oziroma občinsko mejo s Tržičem.

Že kmalu po začetku del so ugotovili, da pri prvem usadu dela ne bodo mogla potekati po projektu, saj je na celotnem območju v globini dobrih šest metrov veliko talne vode. Zato bodo morali najprej urediti odvodnjavanje na obeh straneh ceste, odsek pa bodo sanirali po etapah.

Gradbeno najbolj zahteven je prvi usad pri Poparju

"Sanirati pa bo treba tudi vodovod. JP Komunala je trenutno tri stanovanjske hiše zasilno priključilo na javni vodovod, do jeseni pa bo za te tri hiše zgrajeno tudi omrežje. Dela na tem odseku pa bodo tudi sicer zelo zahtevna in zato smo občini in še posebno Juretu Klančniku z gospodarske infrastrukture v krajevni skupnosti še toliko bolj hvaležni, da se je začelo urejanje te pomembne ceste."

Če bo le vse potekalo po programu, bodo tri glavne usade, od sedmih sanirali še letos, cesto pa potem asfaltirali prihodnje leto. Imajo pa v krajevni skupnosti Brezje letos v programu položitev finega asfalta od vasi Brezje Dolene do Dobrega polja. 60 odstotkov denarja je občina že dala, 40 odstotkov pa morajo zagotoviti krajanje oziroma krajevna skupnost. Predsednik Langus upa, da bo za ta kilometer dolg odsek ceste potreben

denarni delež, ki ga mora zagotoviti KS s krajanji, pokrilo Turistično društvo Brezje. / A. Žalar.

Vir: Gorenjski glas, 29. 7. 1994

Cesta Brezje-Peračica na najtežjem delu sanirana / Namen ni bilo oškodovanje / Krajevna skupnost je sodelovala le pri pridobivanju soglasij. Brezje, 12. decembra - Ko je lani jeseni na lokalni oziroma občinski cesti Brezje - Peračica prišlo do večjih usadov, od katerih je prvi grozil, da bo okrog 40 krajanov vasi Peračica povsem odrezal od Brezjih, je bil prvi mož, ki je po dolžnosti kot predsednik KS obvestil lastnika (občino) in upravljalca o stanju Jakob Langus. Krajevna skupnost pa si je tudi potem prizadevala, da bi za sorazmerno zahteven investicijski projekt sanacije v občini čimprej našli potreben denar.

Na prvem usadu so bila potrebna zahtevna dela na odvodnjavanju. Lastnica kmetije se je strinjala in pričakuje zdaj le zasaditev, kot bo to ocenila stroka.

Zdaj sta prvi in drugi usad, v nadaljevanju pa so še kakšni štirje (na pogled) manjši, sanirana. Jakob Langus, kot predsednik krajevne skupnosti Brezje je po eni strani zadovoljen, da se je zahtevna sanacija na obeh usadih tako razrešila (spomladi naj bi namreč položili še asfalt), vendar z grenkobo ugotavlja, da tudi nanj leti očitek, da je bil eden od lastnikov, čeprav je dal soglasje (zdaj pa se je izkazalo, da ga je dal v imenu sina, ki živi v Ljubljani) zaradi posega v zemljišče na nek način oškodovan.

»Očitek, da je bil napravljen poseg v celotno parcelo, je pretiran. Res pa je, da je na podlagi soglasja cesta pred mostom urejena tako, da je urejen prostor za srečevanje oziroma nemoten promet čez most. Takšni so bili projekti in to lahko potrdi tudi nadzor oziroma vodja del pri Cestnem podjetju Kranj. Tudi brežina proti Peračici je bila urejena, zdaj pa je zasajena z drevjem. In prav tako je res, da je na prvem usadu lastnica, ki ima zaščiteno kmetijo, privolila v veliko večjo poseg, in želi zdaj le zasaditev z drevjem, kjer je to mogoče oziroma po strokovni presoji primerno.

Pri sanaciji drugega usada ni bil opravljen poseg v celotno Parcelo. Saniran del z nabrežino je tudi urejen, na Njej pa zasajeno drevje. Opravljena pa bo tudi odmera.

Ob tem, ko smo v krajevni skupnosti pri sanaciji sodelovali zgolj pri iskanju soglasij in je bila to na neki način naša dobra volja in interes, da se cesta čimprej sanira, in da krajani v naši krajevni skupnosti ne bodo več ogroženi, mi je težko, da nazadnje sledi očitok, da je bila zahtevna sanacija opravljena na škodo enega od lastnikov. Pa vendar poseg ni bil tako velik, kot se zdaj očita, posekan les je lastnik dobil, zemljišče je ponovno zasajeno in tudi odmera zemljišča za cesto bo opravljena.

Ob tem pa Jakob Langus tudi ugotavlja, da je nenazadnje vaje (pa ne le on), da ob različnih akcijah v krajevni skupnosti oziroma skupnostih (očitki zaradi pač različnih mnenj, kar je normalno) letijo predvsem na predsednike. Najbrž zato tudi že pregovor, da strele vedno sekajo v vrhove. Ob posegu, ki se mu pač ni dalo izogniti (če ne bi bilo ceste, sploh ne bi bil potreben), pa je najbrž najbolj pomembno, da je grožnja, da bodo odrezani, za krajane Peračice zdaj odpravljena. / A. Žalar

Vir: Gorenjski glas, 13. 12. 1994

Vas Peračica
Vir: blogspot.com

Pozicija Peračica - danes

Peračica – orto-foto posnetek, 2016
Vir: geopedija.si

Peračica – topografska karta, 2016
Vir: geopedija.si

Stare domačije v Peračici

Miznek

Peračica št. 1 – Miznek (FK 1826), Moderč (SA ok. 1903).

Lokacija te hiše neznana.

Vir: DAR

Becen

Peračica št. 2 - Betzan (lastnik Stergar, 1826), Bezen (lastnik Stergar, SA 1758-1845), Becen (Mlakar, SA 1800-1903) // **Pri Becnu (lastnik Mlakar Robert, 2018) – Peračica št. 2.**

Na karti franciscejskega katastra (1826) hiša pod št. 89. Te hiše danes ni več, je pa nova nasproti nje.

Vir: Branislav Šmitek

Blažulec

Peračica št. 3 - Blaschulz (lastnik Schwegel, 1826), Blashulz (lastnik Rosman, SA 1758-1845), Blažulec (Rozman, SA 1800-1903) // **Pri Bažulču – Peračica št. 3.**

Na karti franciscejskega katastra (1826) hiša pod št. 90.

Vir: Branislav Šmitek

Cvenkelj

Peračica št. 4 - Zwenkel (lastnik Globotschnig, 1826), Blashulz (lastnik Globozhnik, SA 1758-1845), Cvenkelj (Globočnik), SA 1800-1903) // Pri Cvenkeljnu – Peračica št. 4.

Globočnik Filip Jakob (Peračica, 27. 4. 1834). Poroka z Rozman Marija Rožnovenska (roj. Brezje, 7. 10. 1832 – um. 1915).

Globočnik Marija (roj. 1865 – um. 1935). Poroka z Cvenkelj Franc (roj. 26. 1853).

Cvenkelj Marija. Leta 1917 poroka z Kleindienst Rudolf.

Vir: myheritage.com

Marija Cvenkelj, roj. Globočnik

Vir: myheritage.com

Cvenkelj Franc (Peračica, 1896 – južno bojišče, 3. 11. 1915). Vojak. France Cvenkelj je bil rojen leta 1896 v Peračici, občina Leše na Gorenjskem. Nižjo gimnazijo je dovršil v Kranju; ker mu je oče umrl, je moral zapustiti gimnazijo in z materjo oskrbovati obširno posestvo. Dne 15. aprila 1915 je šel k vojakom, k 17. pešpolku. Čez tri mesece je bil v Galiciji; v oktobru je prišel na južno bojišče, kjer je bil 1. novembra ranjen, 3. novembra je pa umrl v bolnici. Za njim žaluje mati-vdova, katero je vedno ljubil in rad ubogal; bil je usmiljen z reveži in ves vnet za katoliško organizacijo in eden najboljših članov Orla na Brezjah ter najbolj delaven odbornik. Sveti Ti večna luč!

Vir: **Ilustrirani glasnik (13. 1. 1916; letnik 2, št. 20)**

Na karti franciscejskega katastra (1826) hiša pod št. 87.

Vir: **Branislav Šmitek**

Hišno ime po priimku prednika iz Avstrije.

Vir: **RAGOR**

Pri Cvenkelnu
Vir: brezje.si

Frvan

Peračica št. 5 - Fervan (lastnik Petritsch, 1826), Fruan (lastnik Petrizh, SA 1758-1845), Fervan (Benedičič, SA 1800-1903) // Pri Frvanu – nima hišne številke.

Na karti franciscejskega katastra (1826) hiša pod št. 88. Hiša stoji še danes – je pa nenaseljena.

Vir: Branislav Šmitek

Pernuš

Peračica št. 6 - Pernusch (lastnik Pernusch, 1826), Pernusch (lastnik Pernusch, SA 1758-1845), Pernuš (Cvenkelj), SA 1800-1903) // Pri Prnušu – Peračica št. 6.

Cvenkelj Franc. Poroka z Marija ?.

Cvenkelj Marija (roj. 2. 6. 1893 – um. Rossenbruck, 20. 2. 1945). Poroka z Kleindienst Rudolf.

Kleindienst Minka

Kleindienst Rudi (roj. 28. 7. 1920 – um. Mont Blanc, 28. 1. 1944).

Kleindienst Marija (Peračica, 21. 6. 1893 – Rossenbrück, 20. 2. 1945). Žrtev vojne. Rojena Francu in Mariji Cvenkelj v Peračici, kjer je tudi živela – pri Pernušu, vdova, gospodinja, sodelavka OF. 28. 11. 1943 aretirana skupaj s hčerko Minko in zaprta v zaporih v graščini v Begunjah. 28. 1. 1944 poslana v koncentracijsko taborišče Rawensbrück, nato v Rossenbrück pri Fistenbergu, kjer je 20. 2. 1945 umrla. Žaro so po vojni poslali svojcem. Pokopana v družinskem grobu na krajevnem pokopališču na Brezjah.

Vir: Radovljiški zbornik 1990

Kleindienst Rudi (Peračica, 28. 7. 1920 – Mont Blanc, 28. 1. 1944). Borec. Rojen Rudolfu in Mariji Cvenkelj v Peračici, kjer je tudi živel – pri Pernušu, samski, kmečki sin. 29. 6. 1943 mobiliziran v nemško vojsko, od koder oktobra 1943 pobegnil k francoskim partizanom na teren pod Mont Blanc. Padel 28. 1. 1944 pri preboju iz bivališča, kjer je od skupine štiriinštiridesetih ostal živ le eden.

Vir: Radovljiški zbornik 1990

Avsenik Ivan – Gropa (Brezje, 20. 11. 1906 – Peračica, 28. 11. 1943). Borec NOB. Rojen Jožefu in Jeri Kleindinst na Brezjah, kjer je tudi živel – pri Ožblnu, samski, mizar, delavec v železarni KID na Jesenicah ... Marca 1943 odšel v Jeseniško četo na Mežakljo. Novembra 1943 je hudo zbolel, zato je bil poslan na zdravljenje k Pernuševim v Peračico. Ker je bil izdan, se je na dan aretacije 28. 11. 1943 sam ustrelil.

Vir: Radovljiški zbornik 1990

Zadnik

Peračica št. 7 - Blashulz (lastnik Globozhnik, SA 1758-1845), Zadnik (Potočnik), SA 1800-1903) // Pri Zadneku (lastnik Langus Jakob, ok. 1930) – Peračica št. 5.

Na karti franciskeyskega katastra (1826) je ni.

Vir: Branislav Šmitek.

Domačija je zadnja v vasi.

Vir: RAGOR

Langus Jakob (Peračica št. 5 /17. 7. 1901). Poroka z Ano Potočnik (Brezje, roj. 26. 7. 1900). Imela sta šest otrok.

Ana in Jakob Langus

Življenja Gorenjcev – Janez Langus (1:17.18)
Vir: YouTube – Razvojna agencija Gorenjske

Pri Zadneku
Vir: brezje.si

Pri Zadneku

Vir: brezje.si

Op.: Rumeni objekt je stanovanjski, poleg je gospodarski objekt (najprej hlev in pravokotno nanj skedenj).

Janežič / Janešk

**Praproše št. 7 - --- (lastnik Rosman, 1826), Janežič (Rozman Nace, SA 1795-1889)
// Pri Janešču (Rozman, 2018) - Peračica št. 7.**

**Rozman Alojz (roj. 1958) – ekološka kmetija. / alozj.blanka@gmail.com
Rozman Boštjan – orodjarstvo.**

Na izrezu karte iz franciscejskega katastra ni vidna, ker je locirana izven vasi.

Vir: Branislav Šmitek

Poznano je tudi novejša hišno ime Per Vóšarje, ki ga uporabljajo bolj v brezjanskem koncu.

V reambulančnem katastru (1868) je navedeno hišno ime Janežic in lastnik Rozman, naslov pa Peračica 8.

Vir: RAGOR

Kamnoseška delavnica v Peračici

Že stoletja dolgo se na kamnolom zeleno obarvanega vulkanskega groha, ali kot mu na Gorenjskem pravijo, zelenega kamna v dolini Peračice nedaleč od vasi Černivec pri Brezjah veže bogata kamnoseška tradicija. Uporabnost gradiva so zaradi njegove nizke trdote poznali že Rimljani, ki so nam npr. v Lescah zapustili zanimivo oblikovan nagrobnik, danes shranjen v Gorenjskem muzeju v Kranju. V srednjem veku je zaradi uporabe drugih gradiv zanimanje za peraški kamen upadlo. Znova se kaže v času pozne gotike, ko npr. iz njega izklešejo vrsto bogatih profiliranih oken na gradu Kamnu pri Begunjah. V 16. stoletju so peraški kamnoseki vneto sodelovali pri razširitvenih in utrdbenih delih na istem gradu in pri zidavi posameznih graščin v njegovi bližini. Vse to kaže, da so pri ponovni obuditvi kamnoloma imeli odločilno besedo grofje Lambergi, tedanji lastniki Kamna in dela okolice. Ti so kamnolom uporabljali predvsem za svoje potrebe, zunaj begunjskega okoliša so se nam iz tega časa ohranili le posamezni spomeniki, kot so npr. nekateri še na poznogotski način oblikovani okenski okvirji meščanskih hiš v Radovljici.

Po letu 1600 začne število kamnoseških izdelkov iz zelenega groha prav hitro naraščati. Ne le kmet in meščan, tudi cerkev, gradovi in graščine postanejo stalni naročniki izdelkov iz peraškega kamna. Ta porast kamnoseške dejavnosti spravljamo v zvezo z novim lastnikom ali vsaj uporabnikom kamnoloma — družino Kocijančičev, prednikov še danes živečih in do nedavnega delujočih kamnosekov na Černivcu. Po izročilu se je Kocijančičev rod v začetku 17. stoletja priselil na Gorenjsko s Primorskega, za to govori tudi ime. Delovna spretnost, občutek za obliko in posluš za stilne značilnosti dobe, ki jih kažejo že prvi izdelki, dokazujejo, da je mojster zrasel v okolju z močno in kvalitetno kamnoseško tradicijo, po kateri je od nekdanj slovela prav Primorska. Najpomembnejši izdelki so v tej dobi cerkveni portali, ki bi jih lahko razvrstili v več različnih tipov od preprostega pravokotnega vhodnega okvira s profiliranim napuščem ali portalov s trikotnim čelom, voluto ali frizom nad polkrožno ali pravokotno vhodno odprtino, do izrazito monumentalno zasnovanih primerov, ki jih predstavljata npr. portala pri sv. Luciji pod Dobrčo (l. 1658) ali v Bitnjah v Bohinju (l. 1673). Večino kamnitih vhodov prerašča bogat ornamentalni okras, vzeti iz zakladnice renesančnih vzorov: trlglifi, luske, rozete, školjke, biserni niz, palmete itd. Tudi profili posameznih arhitekturnih detajlov, kot so napušči, grede, baze in kapiteli ali oblike pilastrov s kanelirami, se naslanjajo na oblikovne predloge, s kakršnimi se srečujemo v evropski renesančni arhitekturi. Zelja po zapolnitvi oz. dekoraciji praznih ploskev približuje nekatere teh portalov zlasti arhitekturi oltarjev 17. stoletja, od koder so mogli prevzeti poleg nekaterih ornamentalnih oblik (dragulj z okovjem, vitica itd.) tudi motiv kril ob straneh navpičnih vhodnih nosilcev. Kakovost izdelkov, kot jo kažejo npr. cerkveni vhodi na Savi na Jesenicah iz leta 1606, na Bregu pri Žirovnici iz leta 1629, pri Sv. Luciji pod Dobrčo in drugod, je Kocijančičem kmalu zagotovila naročnike tudi iz vrst meščanov in kmetov na področju radovljiške ravnine in njenega obrobja. Leta 1618 je izdelala delavnica celotni kamnoseški okras zunanjščine in notranjščine izrazito renesančno obarvanega Mallyjevega dvorca v Tržiču, leta 1634 pa po podobnem načelu zgrajene plemiške hiše na Linhartovem trgu št. 3 v Radovljici.

Med kmečkimi domovi, ki so se v dobi renesanse osvobodili vezi gole funkcionalnosti in se polagoma izoblikovali v bogatejše in formalno bolj raznolike organizme, naj omenimo

nekatero hišo, opremljeno z izdelki peraške delavnice, predvsem v okolici Bleda in Žirovnice.

...

Vir: Zeleni kamen v gorenjski arhitekturi (avtor Cene Avguštin).

Kamnoseška delavnica v Peračici je bila ozko povezana z družino Kocijančič iz Noš. Vas Noše je imela samo tri hiše, Kocijančičeva - pr' Kral, pr' Krandru in pr' Čežarju, vas leži vrh pobočja Peračice in med Črničcem in Brezjami. Kamnosek Lovrenc Kocijančič je na Črničcu kupil staro furmansko gostilno in zgradil kamnoseško delavnico in kovačnico za brušenje in kaljenje kamnoseškega orodja. Tri rodbine Francev Kocijančičev so vodile kamnoseško dejavnost na Črničcu, zadnji kamen tuf so iz peraškega pruha pripeljali furmani na Črničec leta 1943.

Vir: Ciril Zupan, Mošnje (Gorenjski Glas, 25. 8. 2015).

Op.: V tekstu piše Moše.

Kamnolom v dolini Peračice okrog leta 1900.

Mož v temni obleki na sredi slike je mojster Kocijančič

Vir: Zeleni kamen v gorenjski arhitekturi (Cene Avguštin).

Op.: V lopi na desni so na grobo obdelovali kamen in ga nato prepeljali v kamnoseško delavnico na Črničcu.

Nerazporejeno:

Dacar Anton (Peračica, 29. 8. 1896 – Begunje, 9. 8. 1941). Borec NOB. Rojen Antonu in Apoloniji, roj. Baloh, v Peračici. Živel na Črničcu – pri Križneku, poročen, soboslikarski mojster, predvojni komunist. 23. 6. 1941 odšel v skupino ilegalcev v gozd

Grofija pod Črničev. 3. 7. 1941 ranjen in ujet doma na Črničcu in zaprt v Begunjah (z. š. 417). 9. 8. 1941 ustreljen kot talec v Dragi in prepeljan v upepelitev v Gradcu v Avstriji. Žara poslana domačim po vojni. Pokopan v družinskem grobu na pokopališču na Brezjah.

Vir: Radovljiški zbornik 1990

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 30. 6. 2018

glavrencak@gmail.com